

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ ΚΑΙ
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**Η έμφυλη ταυτότητα του τέρατος στον βουβό κινηματογράφο την
δεκαετία του '20.**

Γεώργιος Ποντίδας

A.M. 3819008

Επιβλέπουσα καθηγήτρια: Μαρία Πασχαλίδου

ΒΟΛΟΣ 2023

Τίτλος πτυχιακής εργασίας:

“Η έμφυλη ταυτότητα του τέρατος στον βουβό κινηματογράφο την δεκαετία του '20.”

“Gendered monster on silent horror films in the 1920's.”

Τα μέλη της τριμελούς επιτροπής:

Αναστασία Δούκα

Επίκουρη Καθηγήτρια

Γνωστικό Αντικείμενο: Εικαστικές Τέχνες και Τεχνουργίες

Μαρία Πασχαλίδου

Επίκουρη Καθηγήτρια

Γνωστικό Αντικείμενο: Εικαστικές Τέχνες και Κινούμενη Εικόνα

Απόστολος Κορδάς

Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό (Ε.ΔΙ.Π)

Γνωστικό Αντικείμενο: Επεξεργασία Ψηφιακής Εικόνας - Πολυμέσα

«Βεβαιώνω ότι είμαι συγγραφέας αυτής της πτυχιακής εργασίας, η οποία εκπονήθηκε σύμφωνα με τον Κανονισμό Εκπόνησης Πτυχιακής Εργασίας του ΤΠΔΜΒ.»

Ευχαριστίες

Η παρούσα πτυχιακή εργασία με τίτλο «Η έμφυλη ταυτότητα του τέρατος στον βουβό κινηματογράφο την δεκαετία του '20» δημιουργήθηκε στα πλαίσια των προπτυχιακών μου σπουδών στο τμήμα Πολιτισμού και Δημιουργικών Μέσων και Βιομηχανιών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας με έδρα το Βόλο. Η παρούσα εργασία δεν θα μπορούσε να έχει πραγματοποιηθεί χωρίς την συμβολή κάποιων ανθρώπων που θα ήθελα να ευχαριστήσω ιδιαιτέρως. Αρχικά, θα ήθελα να ευχαριστήσω την Επίκουρη Καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και επιβλέπουσα καθηγήτρια της πτυχιακής μου εργασίας Μαρία Πασχαλίδου για την αξιοσημείωτη συμβολή και στήριξη καθ' όλη τη διάρκεια της συγγραφής και δημιουργίας της εργασίας μου. Ιδιαίτερες ευχαριστίες εκφράζω ακόμη, για την κυρία Αναστασία Δούκα και τον κύριο Απόστολο Κορδά, μέλη της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής για τη συμβολή τους στην ολοκλήρωση της εργασίας.

Περίληψη

Στην παρακάτω πτυχιακή εργασία με καλλιτεχνική δημιουργία ερευνάται ο γερμανικός εξπρεσιονιστικός κινηματογράφος, συγκεκριμένα με τις ταινίες «The Man Who Laughs», «Nosferatu» και «The Cabinet of Dr. Caligari» όσον αφορά τα τέρατα που παρουσιάζουν και τον ρόλο του Conrad Veidt στις ταινίες και την ζωή του. Έντονες γωνίες, κιαροσκούρο και σκοτεινή ατμόσφαιρα είναι μερικά από τα χαρακτηριστικά του κινηματογραφικού κινήματος. Μερικές φορές οι ηθοποιοί έχουν παραπάνω σκοπούς από το να αποτελέσουν ένα εργαλείο για την λειτουργία μιας ταινίας. Με την χρήση του ψηφιακού προγράμματος «Blender προκύπτει ένα νέο κεφάλι τέρατος με χαρακτηριστικά από τις ταινίες που αναφέρθηκαν και της ζωής του ηθοποιού Conrad Veidt. Δουλεύοντας όπως τον πηλό, αποκαλύπτεται μια μάζα η οποία αλλάζει συνεχώς μορφή μέχρι να φτάσει στο τελικό αποτέλεσμα. Γεννιέται μια νέα οντότητα που αναθεωρεί τις καταστάσεις και την λειτουργία ενός έμφυλου τέρατος με χαρακτηριστικά που πηγάζουν από τις ταινίες του γερμανικού κινήματος, καθώς και του Conrad Veidt, αμφιφυλόφιλος και γκέι πρότυπο της εποχής του. Ο εμβληματικός ρόλος του ως Τσέξαρε αμφιταλαντεύεται με τον εσωτερικό κόσμο του χαρακτήρα στην Δημοκρατία της Βαϊμάρης. Το ψηφιακό queer τέρας έχει αποδεχτεί τις ουλές του και διακοσμείται με αυτές συνδυάζοντας τις με μακιγιάζ, σε αντίθεση με χαρακτήρες του γερμανικού εξπρεσιονιστικού κινηματογράφου που κρύβουν τα συναισθήματά τους. Σημάδια σε όλο το κεφάλι και το πρόσωπο, έντονα στοιχεία με απότομες γωνίες, σαν του εξπρεσιονιστικού κινήματος, συντελούν σε ένα καλλιτεχνικό έργο που φαντάζει οικείο και ταυτόχρονα αποκρουστικό.

Λέξεις κλειδιά: τέρας, γερμανικός εξπρεσιονισμός, έμφυλο, γλυπτό, τρεις διαστάσεις, ψηφιακό

Abstract

The following thesis with artistic creation investigates German expressionist cinema, specifically with the films 'The Man Who Laughs', 'Nosferatu' and 'The Cabinet of Dr. Caligari' in terms of works featuring and the role of Conrad Veidt in the films and his life. Sharp angles, chiaroscuro and a dark atmosphere are some of the characteristics of the cinematic movement. Sometimes actors have more goals than acting just to make a movie work. With the use of the digital program "Blender", after much learning and technical difficulties a new head is created inspired by the films and the life of the actor mentioned. Working as I would with clay, a mass is revealed which constantly changes form until it reaches the result. A new entity is born that revises the states and function of a gendered monster with the characteristics that come from the films of the German movement, as well as Conrad Veidt, a bisexual and gay role model of his time. His iconic role as Cesare oscillates with the character's inner world in the Weimar Republic. The digital queer monster has accepted his scars and decorates them by combining them with make-up, unlike characters in German expressionist cinema that hide their feelings. Marks and scars all over the head and face, strong elements with sharp angles, like the expressionist movement, contribute to an artistic work that seems familiar and at the same time fascinating.

Περιεχόμενα

1.	Εισαγωγή.....	7
2.	Μέθοδοι	8
2.1.	Επιλογή Προγράμματος για την Δημιουργία Ψηφιακού Γλυπτού.....	8
2.2.	Ιδέα για το Κεφάλι του Έμφυλου Τέρατος	8
2.3.	Χρήση Προγράμματος και Δημιουργία Βάσης.....	11
2.4.	Χαρακτηριστικά Κεφαλιού και Προσθήκη Χρώματος	13
3.	Αποτελέσματα.....	19
4.	Συζήτηση.....	22
4.1.	Conrad Veidt.....	22
4.2.	Ψηφιακό Τέρας	25
5.	Συμπεράσματα	26
	Βιβλιογραφία	27

1.Εισαγωγή

Ο Γερμανικός Εξπρεσιονισμός ξεκίνησε πριν από τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο και έφτασε στην ακμή του κατά τη δεκαετία του 1920 στο Βερολίνο της Γερμανίας. Μεγάλο μέρος του κινήματος εκφράστηκε μέσω ζωγραφικής, αρχιτεκτονικής, λογοτεχνίας, μουσικής, καθώς και του κινηματογράφου. Ο γερμανικός κινηματογράφος, ξεκίνησε την παραγωγή ταινιών με έντονες, παραμορφωτικές προοπτικές, ασυνήθιστες γωνίες της κάμερας καθώς και σκοτεινές και ανοιχτόχρωμες σκιές, σιλουέτες και ατμοσφαιρική απογοήτευση. Πολύ συχνή ήταν η χρήση μακάβριων χαρακτήρων, τεράτων και παρανοϊκών θεμάτων που έτρεφαν μελαγχολικά και ζοφερά συναισθήματα, αλλά παρείχαν μια στάση σχετική με την κοινωνικοπολιτική κατάσταση της εποχής (Elsaesser 2009). Μερικά από τα παραδείγματα του γερμανικού εξπρεσιονιστικού κινηματογράφου είναι το «The Man who Laughs», το «The Cabinet of Dr. Caligari» και το «Nosferatu», γνωστές για τα εντυπωσιακά οπτικά τους στοιχεία και τα τέρατά τους, καθώς και την εξερεύνηση θεμάτων όπως η ανθρώπινη ψυχή, το υποσυνείδητο και το μακάβριο που επηρέασαν χαρακτήρες ταινιών που κυκλοφόρησαν αργότερα. Ένας από τους πιο αξιοσημείωτους ηθοποιούς του κινήματος, και πολύ σημαντικός για την υλοποίηση του καλλιτεχνικού έργου, ήταν ο Conrad Veidt, ο οποίος πήρε τον ρόλο του τέρατος σε δύο από τις παραπάνω ταινίες.

Η ερευνητική μου εργασία με τίτλο «Η Αποτύπωση των Τεράτων στον Γερμανικό Εξπρεσιονιστικό Κινηματογράφο, υπό τα Παραδείγματα Των «Nosferatu» και «The Cabinet of Dr. Caligari» χρησιμοποιήθηκε για το ερευνητικό κομμάτι της πτυχιακής και δημιουργικής εργασίας.

Σκοπός της πτυχιακής εργασίας είναι η δημιουργία προσώπου ενός έμφυλου τέρατος, βασισμένο στις ταινίες «The Man who Laughs» και «Nosferatu». Με στοιχεία από τα τέρατα των δύο ταινιών, την ζωή του Conrad Veidt και κοινωνικά στερεότυπα που προβάλλονται ή καταρρίπτονται θα αναδειχθεί ένα καινούριο πρόσωπο σε μορφή ψηφιακού γλυπτού τριών διαστάσεων με την χρήση του προγράμματος «Blender».

2. Μέθοδοι

2.1. Επιλογή Προγράμματος για την Δημιουργία Ψηφιακού Γλυπτού

Η δημιουργία ενός αντικειμένου τριών διαστάσεων σε ψηφιακή μορφή είναι τομέας που δεν έχω ασχοληθεί στο παρελθόν. Χρησιμοποιώ καιρό το «Adobe Photoshop» για illustration και έχω μια γραφίδα, ωστόσο ποτέ δεν είχα ασχοληθεί με ψηφιακά αντικείμενα τριών διαστάσεων. Η δημιουργία ενός τέρατος με την χρήση «Photoshop» μου φαινόταν αρκετά δύσκολη και έτσι σκέφτηκα να δημιουργήσω ένα ψηφιακό γλυπτό με το πρόγραμμα «Blender», το οποίο ανακάλυψα πως έχει αυτή την δυνατότητα. Στην αρχή αντιμετώπιζα πολλές δυσκολίες καθώς δεν είχα καμία ιδέα πάνω στο πρόγραμμα αυτό αλλά μέσα από πολλά εκπαιδευτικά βίντεο (tutorial) στο «YouTube» κατέληξα να χρησιμοποιώ το πρόγραμμα σε πολύ καλό βαθμό και να βγάλω το αποτέλεσμα που ήθελα.

2.2. Ιδέα για το Κεφάλι του Έμφυλου Τέρατος

Πηγή έμπνευσης του κεφαλιού του τέρατος αποτέλεσε κυρίως η συσχέτιση των ταινιών «The Man who Laughs» και «Nosferatu» και της ζωής του Conrad Veidt. Το σήμα κατατεθέν των προσώπων των τεράτων στις ταινίες αυτές είναι για τον Gwynplaine στο «The Man who Laughs» το στόμα του, ενώ για τον Count Orlok στο «Nosferatu» είναι όλο το υβριδικό αποτέλεσμα νυχτερίδας και αρουραίου. (Berriatua 2007). Ύστερα από έρευνα και άλλων καλλιτεχνών ψηφιακών γλυπτών πάνω στους αντίστοιχους χαρακτήρες και τις επιρροές τους, η κατάληξη στην επιλογή των αυτιών του Count Orlok για το δικό μου τέρας έγινε καθώς είναι αυτά που μου κάνουν περισσότερη εντύπωση στο κεφάλι του. Το πλατύ, τεχνητό, χειρουργημένο χαμόγελο του Gwynplaine μαζί με τα υπόλοιπα χαρακτηριστικά του, τα οποία αποτέλεσαν μεγάλη επιρροή για την δημιουργία του «Joker» της DC Universe Comics, και τα αφύσικα, μεγάλα αυτιά του Count Orlok κατέληξαν ως τα βασικά χαρακτηριστικά του τέρατος που δημιούργησα (Russell 2023). Η ιδέα ενός τέρατος σε συνδυασμό αυτών των χαρακτηριστικών μαζί με μακιγιάζ και ένα ανδρόγυνο πρόσωπο ένιωσα πως ήταν ιδανική.

Εικόνα 1. Ο Conrad Veidt ως Gwynplaine στο "The Man Who Laughs"

Εικόνα 2. Count Orlok στην ταινία "Nosferatu"

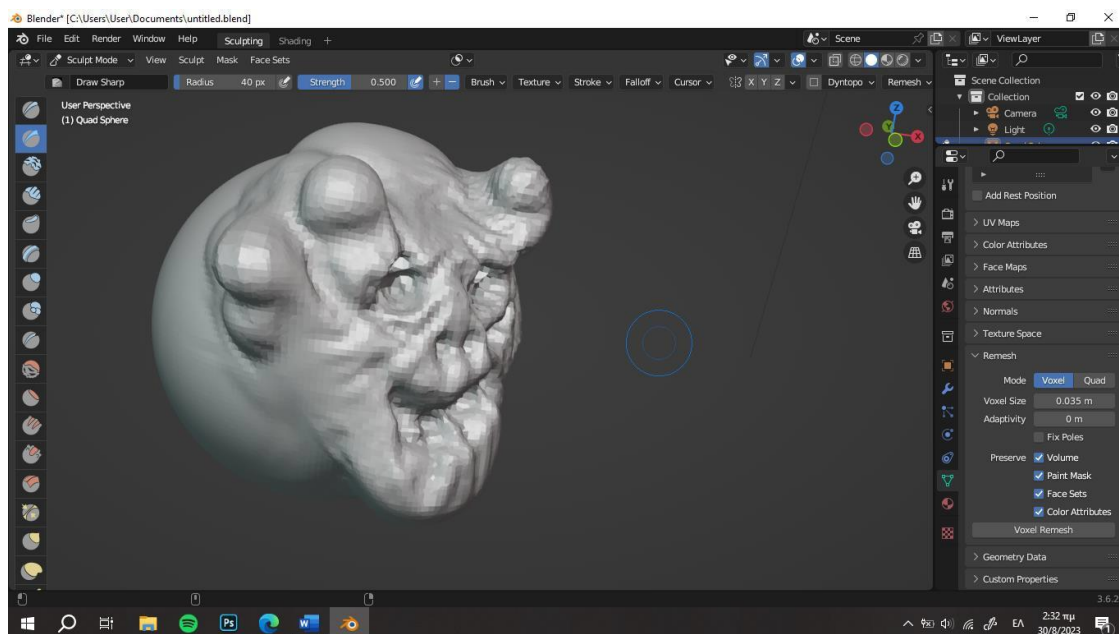
Εικόνα 3. Απόδοση του Count Orlok από την Andrea Garavito (Garavito 2021)

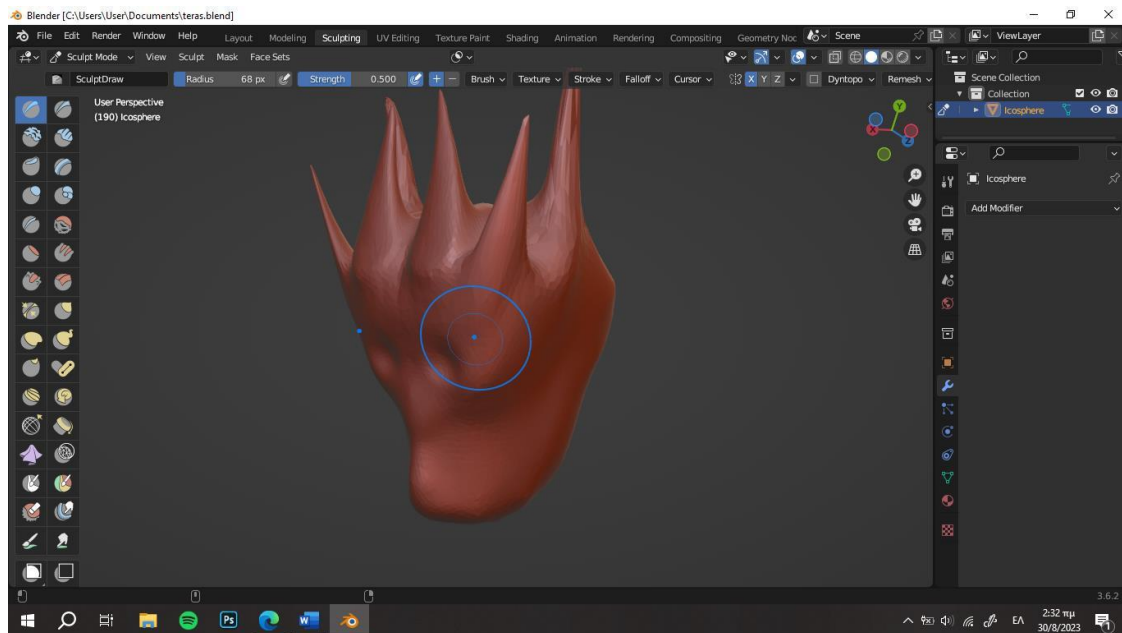
Εικόνα 4. Απόδοση του Joker από τον Liam Savage (Savage 2014)

2.3. Χρήση Προγράμματος και Δημιουργία Βάσης

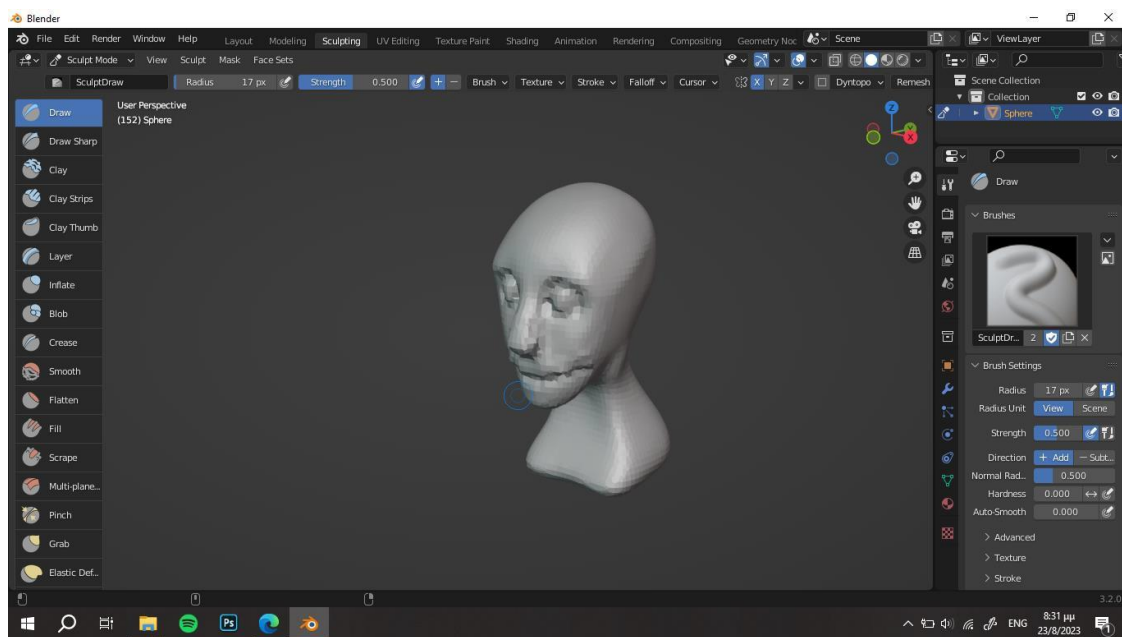
Η χρήση του προγράμματος «Blender» ήταν μια απαιτητική διαδικασία αλλά μου πρόσφερε χρήσιμα εφόδια για το μέλλον. Το κυριότερο πρόβλημα ήταν η διαδικασία της εξαγωγής του τελικού αποτελέσματος καθώς ο υπολογιστής που έχω στην κατοχή μου δεν είναι τόσο ικανός να κάνει μια τόσο απαιτητική εξαγωγή (χρήση μεγάλης υπολογιστικής ισχύος), με αποτέλεσμα πολλές φορές να πηγαίνω σε Internet Café όπου χρησιμοποιούσα τους υπολογιστές τους για να μπορέσω να λειτουργήσω σε όσων δυνατών γίνεται καλές συνθήκες. Με την βοήθεια πολλών εκπαιδευτικών βίντεο για το πρόγραμμα στο YouTube έμαθα την λειτουργία των διαφόρων εργαλείων του προγράμματος ώστε να φτιάχνω ψηφιακά κεφάλια τριών διαστάσεων. Στην αρχή τα αποτελέσματα δεν ήταν τόσο ευχάριστα μιας και είχα συνηθίσει να δουλεύω πάνω σε δύο διαστάσεις, με τελικό αποτέλεσμα ένα πρόσωπο πάνω σε μία σφαίρα. Ύστερα από μερικές αποτυχίες, έμαθα να λειτουργώ το πρόγραμμα ικανοποιητικά και δημιούργησα το σχήμα του κεφαλιού που μου φαινόταν ιδανικό για το τέρας μου. Με την χρήση κυρίως των εργαλείων “drag”, “draw”, “clay strips”, “draw sharp”, “inflate” ή αρχική σφαίρα άρχισε να διαφοροποιεί την υπόστασή της και να παίρνει το σχήμα ενός ανθρώπινου κεφαλιού. Στην συνέχεια προστέθηκαν μάτια, μύτη, στόμα, αυτιά και λαιμός δίνοντας μια αρκετά ανθρώπινη αλλά και τερατώδης μορφή που αποτέλεσε την βάση του κεφαλιού.

Εικόνα 5. Αποτυχημένη προσπάθεια δημιουργίας ψηφιακού κεφαλιού στο πρόγραμμα “Blender” I

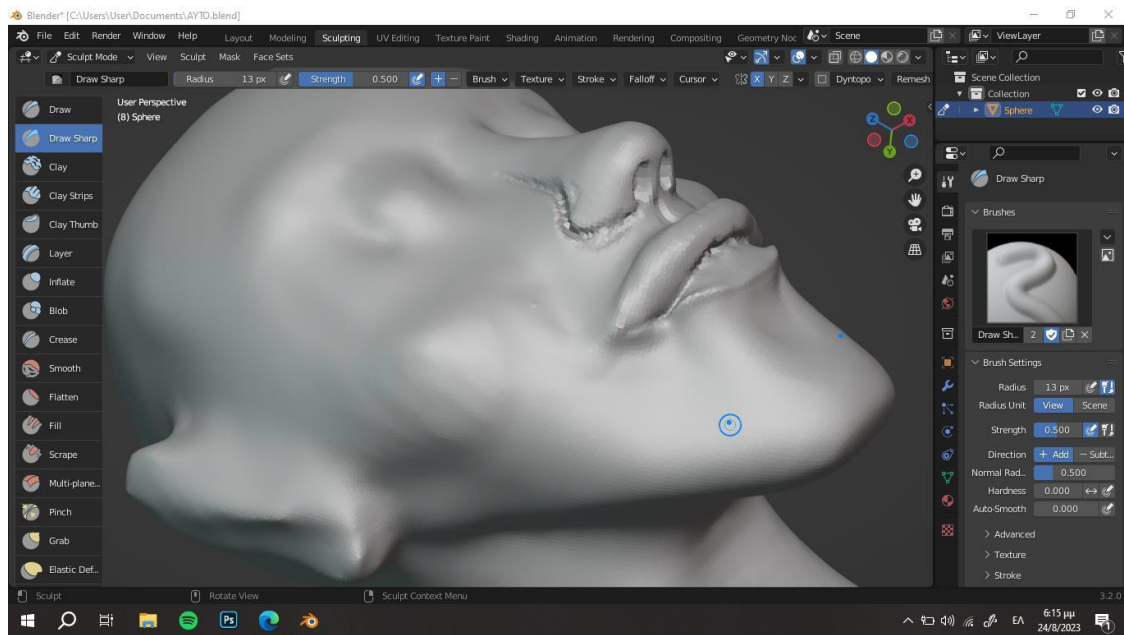
Εικόνα 6. Αποτυχημένη προσπάθεια δημιουργίας ψηφιακού κεφαλιού στο πρόγραμμα “Blender” II

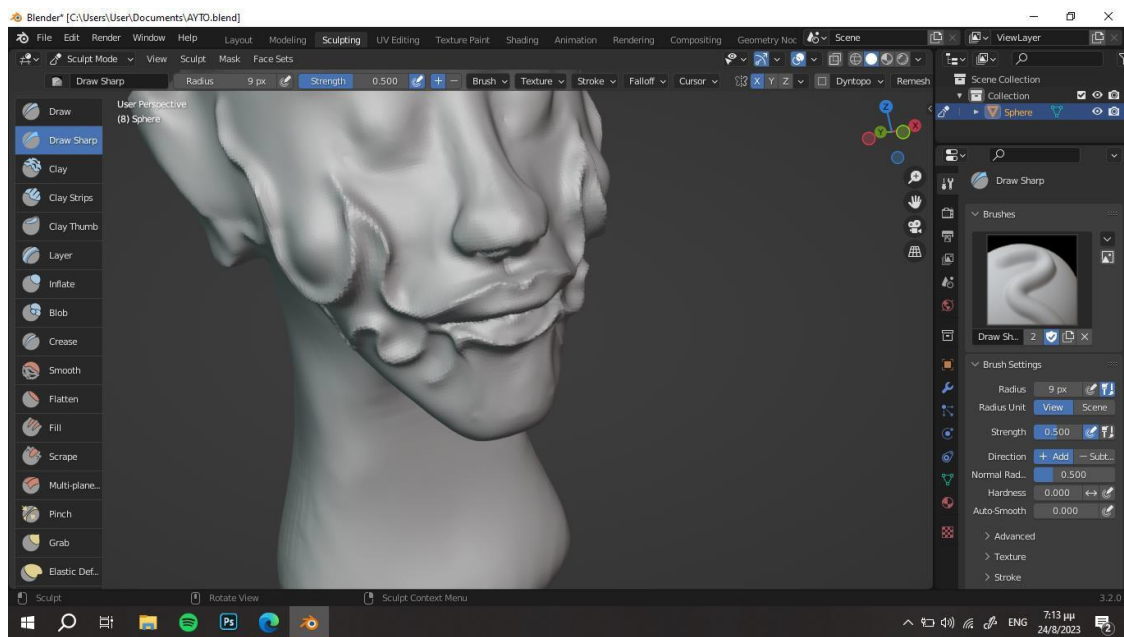
Εικόνα 7. Πρώμο στάδιο ψηφιακού γλυπτού

2.4. Χαρακτηριστικά Κεφαλιού και Προσθήκη Χρώματος

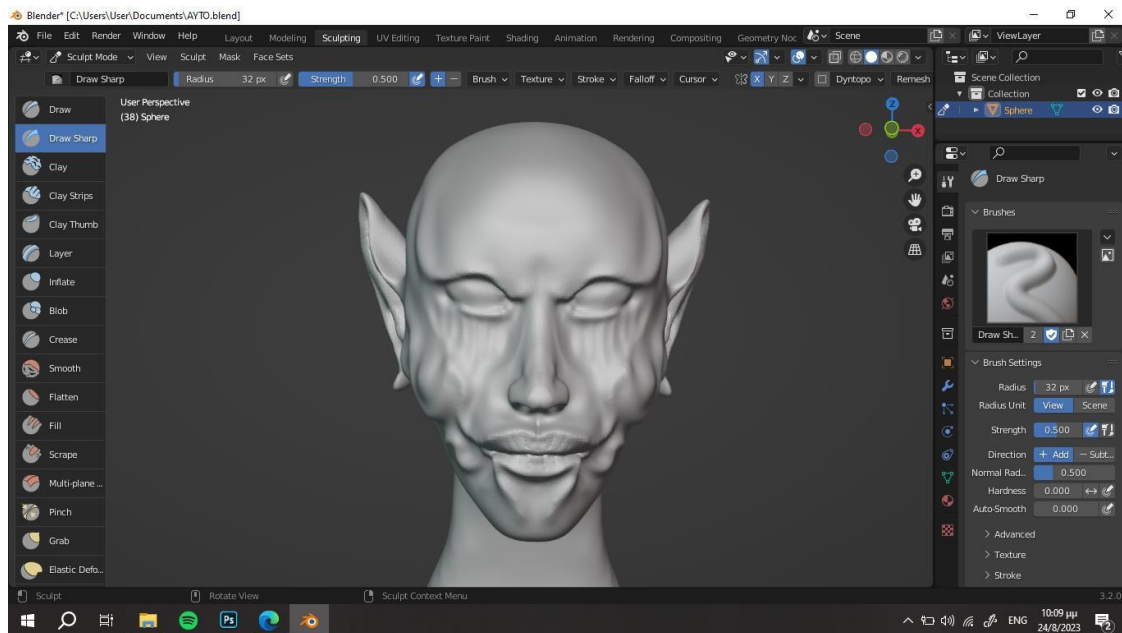
Για την πρόσθεση χαρακτηριστικών στο κεφάλι του τέρατος μου, χρησιμοποίησα διάφορα εργαλεία του «Blender» όπου στην ουσία λειτουργούν όπως θα λειτουργούσε κάποιος κάνοντας ένα γλυπτό από πηλό. Τραβώντας διάφορα σημεία, σκαλίζοντας, δίνοντας μορφή σε μικρά σημεία του κεφαλιού, άρχισε σιγά σιγά το κεφάλι να φαίνεται όλο και πιο ζωντανό σε σημείο που ήθελα να αναδείξω το πρόσωπο αυτό ακόμα περισσότερο. Δίνοντας του ένα μακρόστενο, μυτερό σχήμα βγάζει μια απειλή, επίθεση. Τα μάτια μεγάλα, τα φρύδια πολύ έντονα, πυκνά, όπως είχε ο Count Orlok. Η μύτη λεπτή και περιποιημένη να έρχεται σε αντίθεση με τα αντρικά χαρακτηριστικά του προσώπου. Αποφάσισα τις ουλές στο στόμα του τέρατος να τις τραβήξω και άλλο ώστε να φαίνεται ακόμα πιο αποκρουστικό και ξένο. Πρόσθεσα ακόμα τέτοια σημάδια-ουλές στο πάνω μέρος του κεφαλιού, εκεί που θα ήταν διαφορετικά τα μαλλιά. Τα αυτιά τεντώθηκαν και γίναν μεγαλύτερα ώστε να φέρνουν στα αυτιά του Count Orlok ενώ το στόμα και οι ουλές του να φέρνουν σε εκείνο του Gwynplaine. Τέλος, με μικρές και λεπτές προσθήκες και αφαιρέσεις του γλυπτού σε όλο το κεφάλι προσπάθησα να δώσω μια υφή του ανθρώπινου δέρματος.

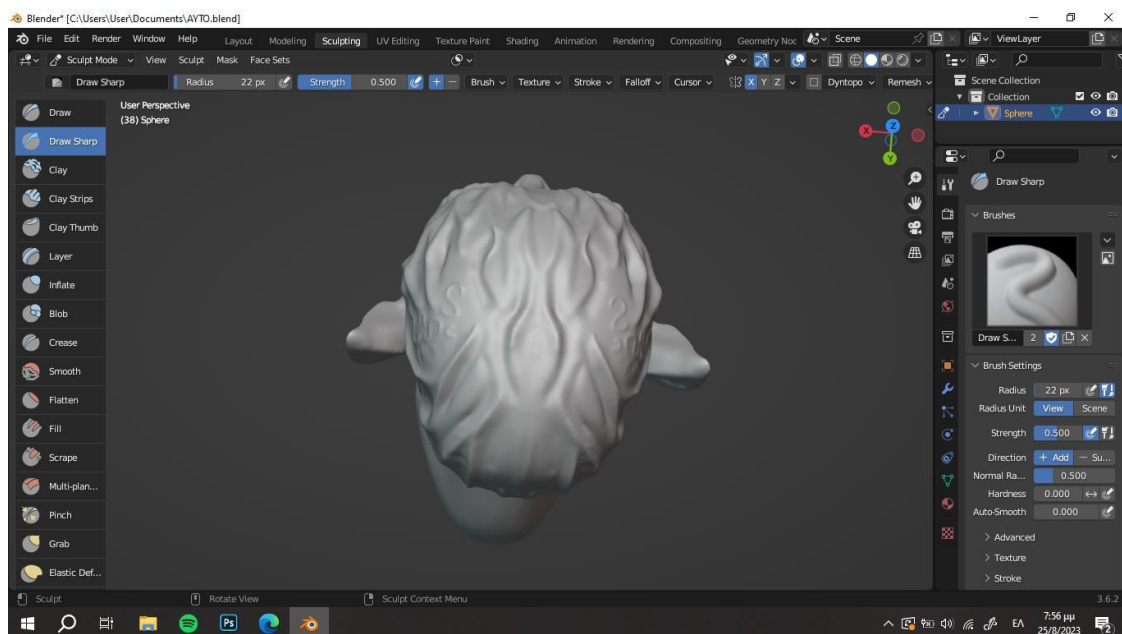
Εικόνα 8. Επεξεργασία ψηφιακού γλυπτού I

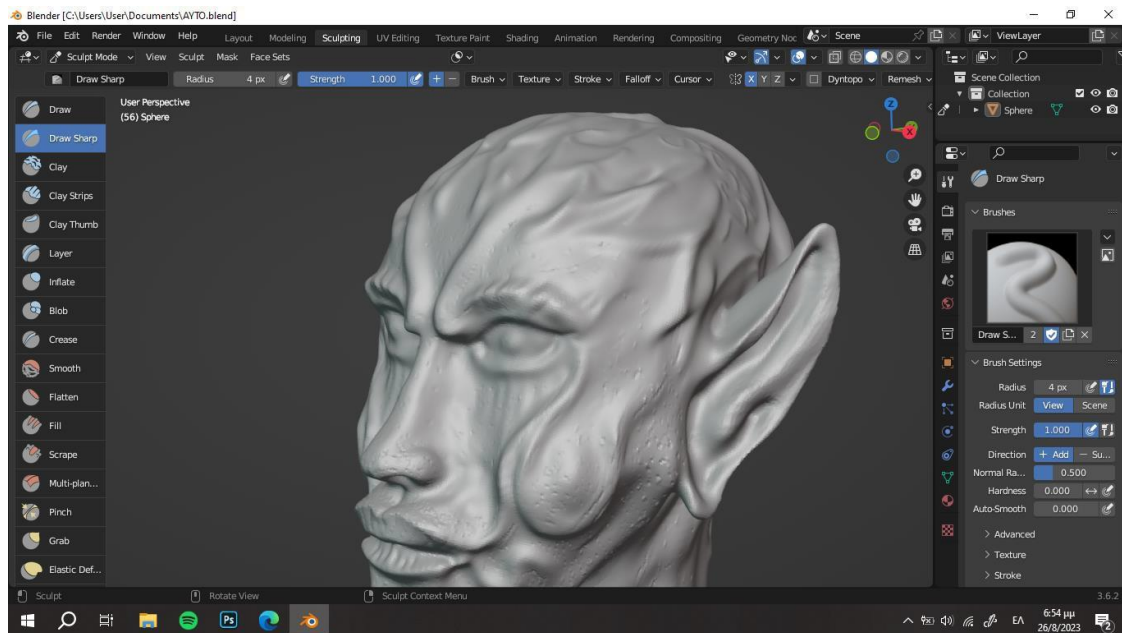
Εικόνα 9. Επεξεργασία ψηφιακού γλυπτού II

Εικόνα 10. Επεξεργασία ψηφιακού γλυπτού III

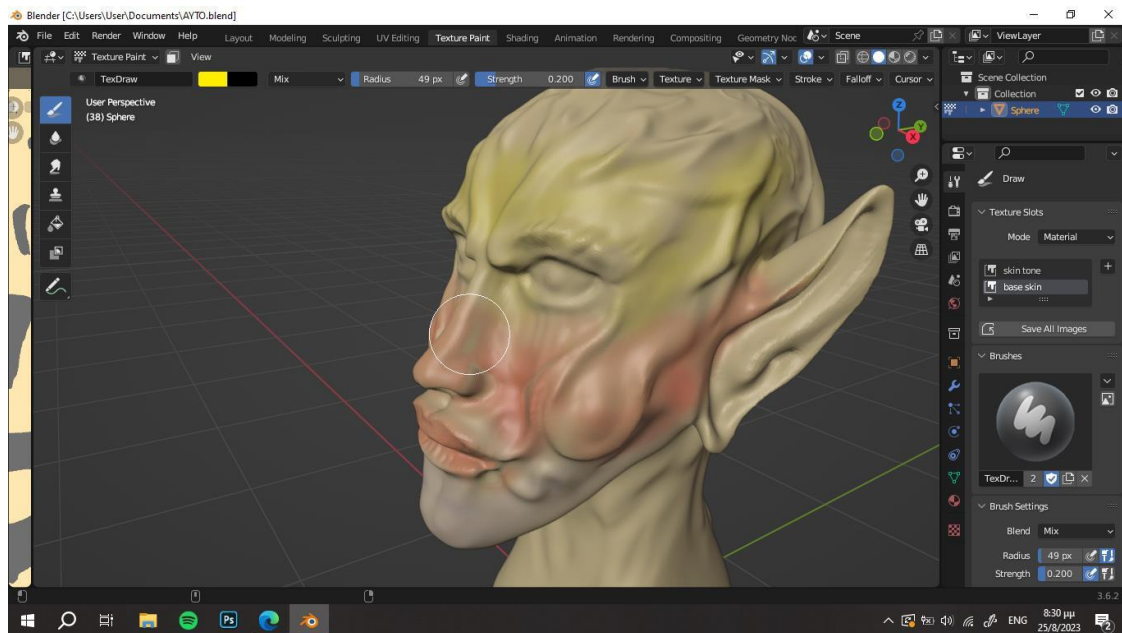

Εικόνα 11. Επεξεργασία ψηφιακού γλυπτού IV

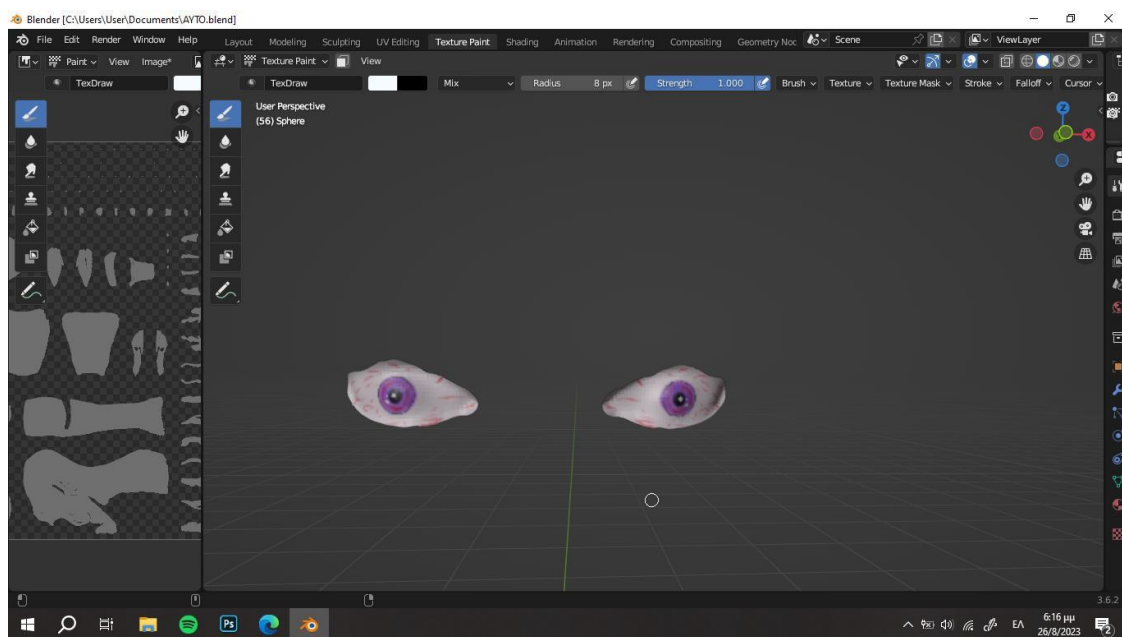

Εικόνα 12.Επεξεργασία ψηφιακού γλυπτού V

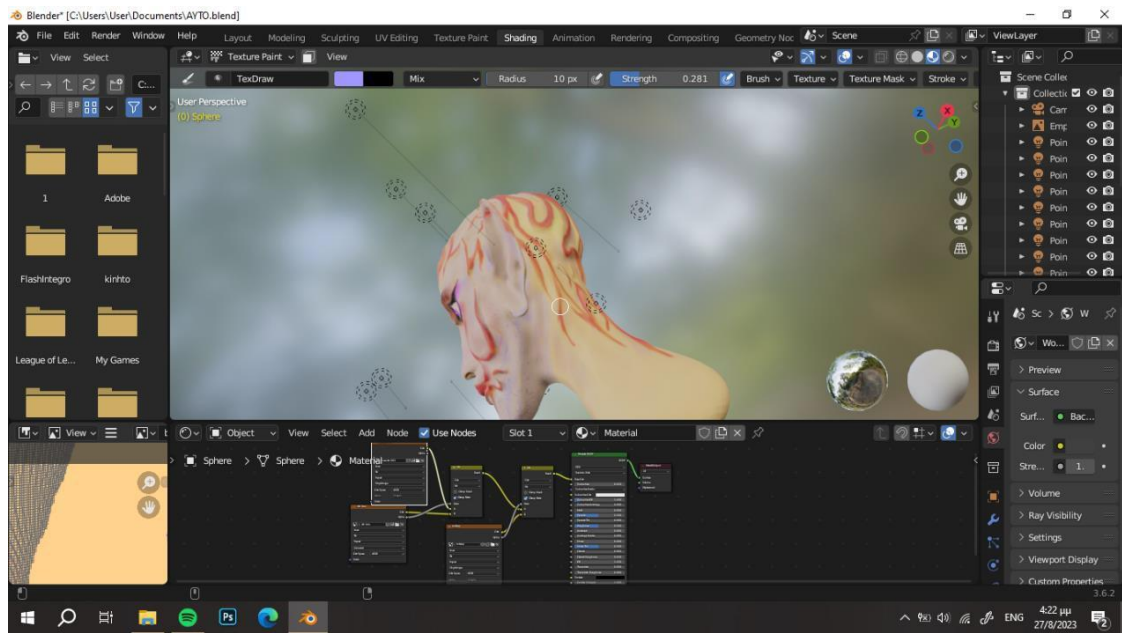
Στα χρώματα ξεκίνησα με μία βάση ανοιχτού μπλε ώστε να φέρνει σε εκείνο ενός ανθρώπινου σώματος. Η αρχική επιλογή ήταν το κόκκινο ή το μπλε αλλά προτίμησα ένα χρώμα ανθρώπινου σώματος ώστε να είναι περισσότερο τρομακτικό και αποκρουστικό με όλα τα υπόλοιπα χαρακτηριστικά, να αναδειχθούν παραπάνω. Για τον χρωματισμό ενός ψηφιακού γλυπτού είναι απαραίτητη η χρήση των «Nodes» που λειτουργούν όπως μια τροφική αλυσίδα. Ξεκινάει με μια βάση χρώματος μαζί με έναν διαφορετικό πιο διάφανο χρωματισμό που αποδίδει ένα αποτέλεσμα απόχρωσης και στην συνέχεια, πάνω σε εκείνο το αποτέλεσμα, μπαίνει ένα καινούριο «Node» που χρησιμοποιείται για τον χρωματισμό των χαρακτηριστικών όλου του ψηφιακού κεφαλιού. Με μια βάση που είναι οικεία, το συνολικό αποτέλεσμα του τέρατος θα ξεχωρίζει λόγω της έμφασης που του δίνεται στις ουλές και τα σημάδια, κάνοντας έτσι πιο τρομακτικό και αποκρουστικό από έναν κοινό άνθρωπο. Έπειτα, ξεκίνησα να χρωματίζω το πρόσωπο δίνοντας του ζωντάνια με έντονες αποχρώσεις. Κόκκινα χείλη που έχουν ουλές μέχρι τα αυτιά σε κόκκινη απόχρωση, κάνοντας τα λίγο έντονα. Τα μάτια μωβ, ξένα, διαφορετικά από το γνωστό, βαμμένα με μωβ σκίες από κάτω και μαύρη απόχρωση γύρω από αυτά. Τα σημάδια στο κεφάλι και αυτά σε κόκκινες αποχρώσεις ώστε να μοιάζουν με εκείνες τις ουλές που υπάρχουν γύρω από τα χείλη του τέρατος.

Εικόνα 13. Δοκιμή χρωματισμού ψηφιακού γλυπτού I

Εικόνα 14. Χρωματισμός ματιών ψηφιακού γλυπτού

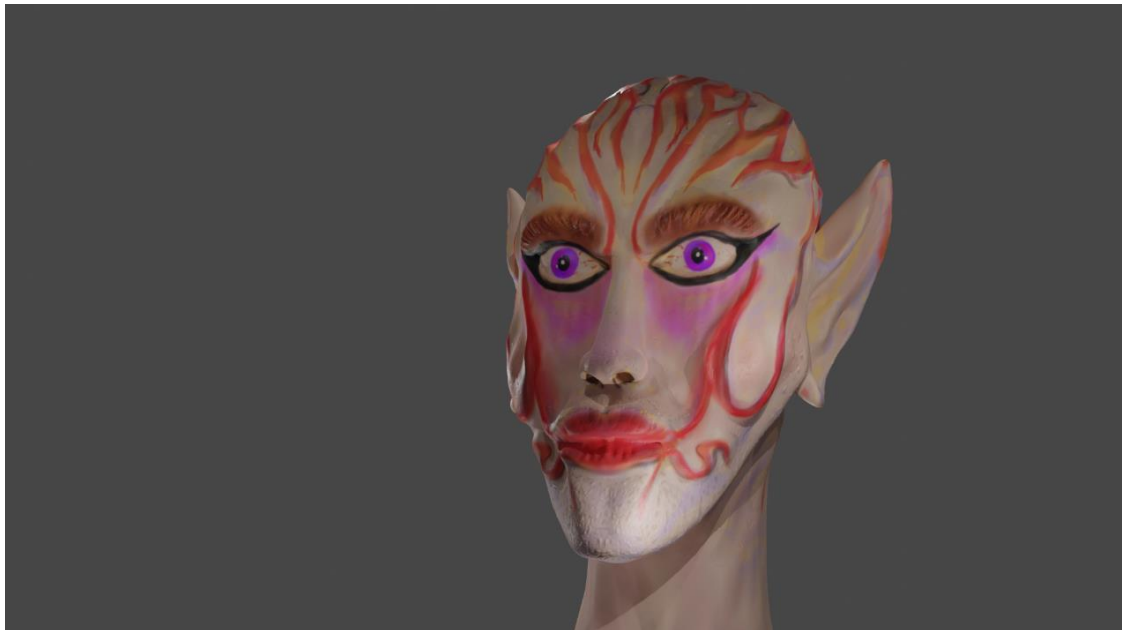

Εικόνα 15. Διαδικασία χρωματισμού ψηφιακού γλυπτού

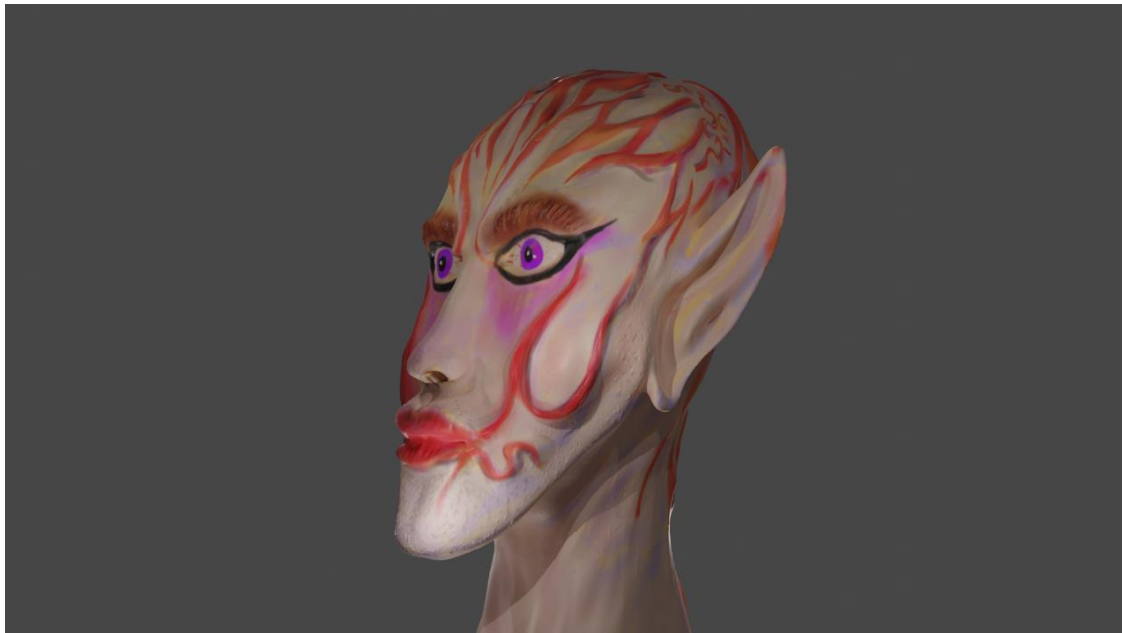
3.Αποτελέσματα

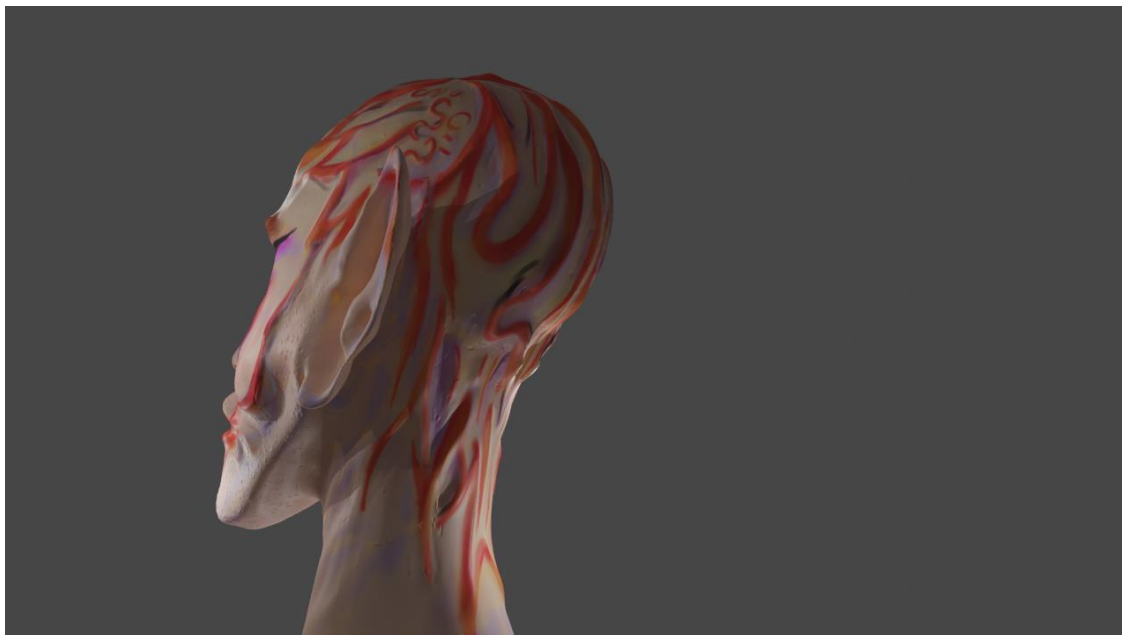
Εικόνα 16. Τελικό αποτέλεσμα ψηφιακού κεφαλιού τέρατος τριών διαστάσεων I

Εικόνα 17. Τελικό αποτέλεσμα ψηφιακού κεφαλιού τέρατος τριών διαστάσεων II

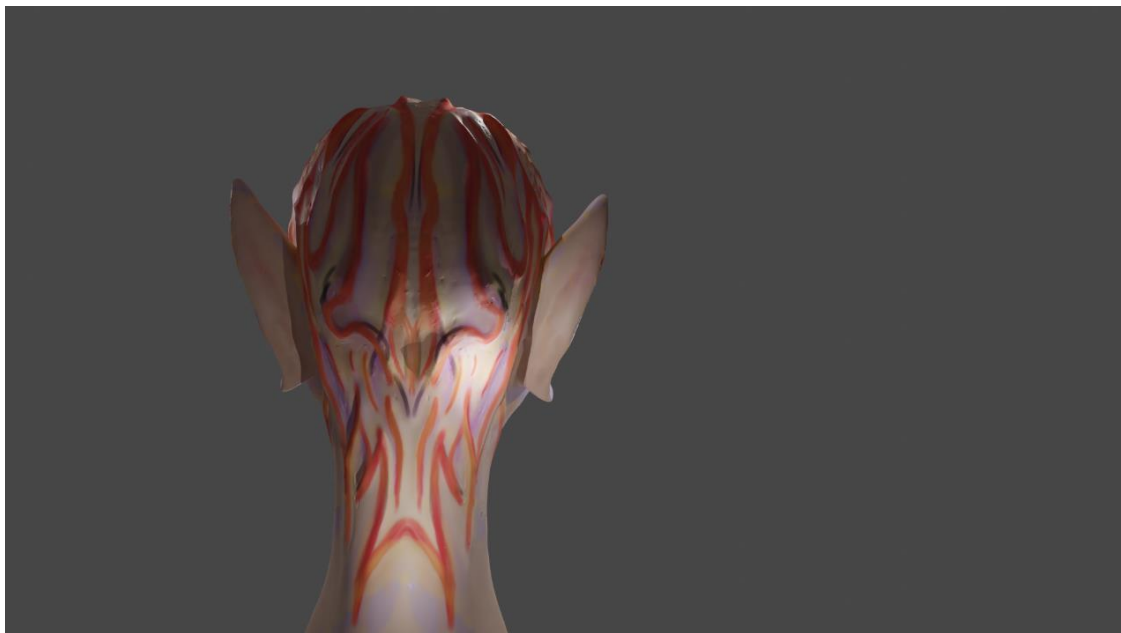
Εικόνα 18. Τελικό αποτέλεσμα ψηφιακού κεφαλιού τέρατος τριών διαστάσεων III

Εικόνα 19. Τελικό αποτέλεσμα ψηφιακού κεφαλιού τέρατος τριών διαστάσεων IV

Εικόνα 20. Τελικό αποτέλεσμα ψηφιακού κεφαλιού τέρατος τριών διαστάσεων V

Εικόνα 21. Τελικό αποτέλεσμα ψηφιακού κεφαλιού τέρατος τριών διαστάσεων VI

4.Συζήτηση

4.1. Conrad Veidt

Ο Conrad Veidt, πρωταγωνιστής στον ρόλο του τέρατος στις ταινίες «The Cabinet of Dr. Caligari» και «The Man who Laughs», μέσα από το συνολικό έργο του αποτέλεσε ένα γκεί πρότυπο για την ομοφυλόφιλη κοινότητα της Βαϊμάρης μέχρι την άνοδο του ναζιστικού καθεστώτος. Είναι σημαντικό να αναφερθεί πως ο Conrad Veidt ήταν επίσης πρωταγωνιστής στην ταινία «Different from the Others» η οποία θεωρείται η πρώτη ταινία που παρουσιάζονται ομοφυλόφιλοι χαρακτήρες. Ο Veidt, ως Πολ Κόρνερ, βιολιστής συναυλιών, ερωτεύεται έναν μαθητή του και στην συνέχεια τον εκβιάζουν. Ορισμένες ερμηνείες του ηθοποιού προτείνουν ότι μερικοί χαρακτήρες είναι queer. (Otto 2010) Αυτό οφείλεται στον τρόπο με τον οποίο ως Cesare στην ταινία «The Cabinet of Dr. Caligari» απεικονίζεται ως υπό τον έλεγχο του Dr. Caligari και οι σχέσεις του με άλλους χαρακτήρες της ταινίας δεν είναι απαραίτητα τυπικές παραδοσιακές ετεροφυλόφιλες σχέσεις. Στην ταινία απεικονίζεται ως μία ανδρόγυνη φιγούρα με μακριά, γεμάτα μαλλιά και μια λεπτή, σχεδόν θηλυκή κατασκευή, η οποία έρχεται σε αντίθεση με την πιο παραδοσιακά αρρενωπή εμφάνιση των άλλων χαρακτήρων της ταινίας. Στην περίοδο της Δημοκρατίας της Βαϊμάρης οι κοινότητες και τα δίκτυα των ομοφυλοφίλων αναπτύχθηκαν με γρήγορους ρυθμούς. Όλο και περισσότεροι Γερμανοί άντρες επέλεξαν να ζήσουν ανοιχτά ως ομοφυλόφιλοι. Μερικοί εντάχθηκαν σε «λίγκες φιλίας» (freundschaftsverbände), ομάδες που οργάνωναν πολιτικά και κοινωνικά ομοφυλόφιλους άνδρες και γυναίκες (United States Holocaust Memorial Museum 2021). Επομένως, αποτελεί ένα σύμβολο της τότε κατάστασης, που όπως αναφέρει η Miranda Corcoran «ο Cesare φιγουράρει ως ένα περιθωριακό ον, που υπάρχει ανάμεσα στο παρελθόν και το μέλλον. Υπό αυτή την έννοια, εμφανίζεται ως αρχετυπικό υποκείμενο της Βαϊμάρης. Κατοικεί σε έναν κόσμο που κοιτάζει ένα φωτεινό, σύγχρονο μέλλον και ταυτόχρονα ένα χαμένο, παραδοσιακό παρελθόν. Επιπλέον, ο Cesare όντας σαγηνευτικός και τρομακτικός για τους πολίτες του νέου κόσμου που εγκαινιάστηκε υπό τη συγκριτικά φιλελεύθερη Δημοκρατία της Βαϊμάρης, ενσαρκώνει τη γοητεία και το άγχος της φαντασίας της (Corcoran 2020). Η Γερμανία ένιωθε μια απειλή από των αρσενικών γυναικών και των θηλυκών ανδρών. Έτσι ακριβώς είναι και ο Cesare, ένας θηλυκός άνδρας που αποτελεί κίνδυνο για τον «καθαρό» ετεροφυλόφιλο κόσμο.

Εικόνα 22. Ο Conrad Veidt ως Τσέζαρε στην ταινία "The Cabinet of Dr. Caligari"

Εικόνα 23. Conrad Veidt

4.2. Ψηφιακό Τέρας

Το τελικό αποτέλεσμα του κεφαλιού του τέρατος σε ψηφιακό γλυπτό αποτελείται από ένα ανδρόγυνο πρόσωπο μακιγιαρισμένο, φορώντας τις ουλές ως κοσμήματα. Η λέξη monster που προκύπτει ετυμολογικά από τα αρχαία ελληνικά και τα λατινικά (“montrer”, “mostrare” = δείχνω, εμφανίζω σε κοινή θέα (Καμπίτογλου 2010) μαζί με “moneo” = προειδοποιώ, κατά τον Άγιο Αυγουστίνο) σε συντελεστή με τις ιστορικές καταγραφές που αποτέλεσαν τα τέρατα από την εποχή της αρχαίας Ελλάδας, αποκαλύπτει την θέση του τέρατος μεταξύ της απέχθειας και του θαυμασμού, του ιερού και του ανόσιου, της απόκρυψης και της επίδειξής του, καθώς και το άγνωστο προέλευσής του, την δήλωση οίωνων αλλά και επιστημονικής αναγνώρισης, δηλαδή το οικείο και το ανοίκειο (Rosi 2014). Το συγκεκριμένο monster δείχνει αυτή την αντίθεση μεταξύ κάτι που φαίνεται οικείο και ταυτόχρονα φαντάζει ξένο. Τα υπερφυσικά αυτιά με τις ουλές στο πάνω μέρος του κεφαλιού και στο στόμα μαζί με τα τόσο γνώριμα χαρακτηριστικά, όπως είναι η λεπτή, περιποιημένη μύτη και τα έντονα φρύδια, έρχονται σε αντίθεση και αναθεωρούν την συνθήκη ενός γνώριμου προσώπου. Κάπως έτσι, όπως και ο Conrad Veidt με τους ρόλους του, έτσι και το ψηφιακό γλυπτό αναθεωρεί τον ανδρισμό του χαρακτήρα. Το ανδρικό πρόσωπο με τους ανοιχτούς πόρους, σαν να έχει υποστεί κάποιο ξύρισμα μουσιών, καταρρίπτεται με τα πολύ έντονα και βαμμένα χείλη μαζί με το βάνσιμο και μακιγιάζ προσώπου. Φωτεινό μακιγιάζ γύρω από τα μάτια, λίγο ρουζ στα ζυγωματικά καθώς και μαύρο μολύβι γύρω από τα μάτια διακοσμούν τον χαρακτήρα και τα φέρει ως χαρακτηριστικά του. Το μακιγιάρισμα θυμίζει εκείνο του Cesare. Ο Gwynplaine κρύβει το χειρουργικά φτιαγμένο χαμόγελο του για να κρύψει τα συναισθήματα του καθώς δεν καταλαβαίνουν πως νιώθει για αυτό (John T. Soister 2012). Το πρόσωπο στο ψηφιακό γλυπτό αντιθέτως φαίνεται να χρησιμοποιεί αυτά τα χαρακτηριστικά που το κάνουν ξένο και τρομακτικό στους γύρω του ως διακοσμητικά, ως κάτι δικό του, είναι περήφανο για αυτά. Δεν ντρέπεται για τις ουλές του που έχουν καταστρέψει το πρόσωπο και το κεφάλι του. Τα ξεπερνάει και τα αναλώνει προς το συμφέρον του, δημιουργώντας στην συνέχεια και άλλα τέτοια σημάδια, αυτή την φορά επίτηδες, στο κεφάλι. Τα κάνει να μοιάζουν με σύμβολα έτσι ώστε να νιώθει πως του δίνουν δύναμη. Το φύλο του αποτελεί ένα ερωτηματικό. Θα μπορούσε να πει κανείς ότι παραπέμπει σε drag queen.

5. Συμπεράσματα

- Οι τρεις ταινίες που αναφέρθηκαν και η ζωή του Conrad Veidt είχαν μεγάλη επιρροή στο αποτέλεσμα του ψηφιακού γλυπτού
- Τα αρρενωπά στοιχεία ενός προσώπου αντιπαραβάλλονται με διακριτικά αλλά και έντονα χαρακτηριστικά δημιουργώντας ένα αρκετά διαφορετικό πρόσωπο που το φύλο του δεν είναι ξεκάθαρο
- Ο βουβός κινηματογράφος της δεκαετίας του '20 αποτέλεσε ορόσημο για τέρατα ή χαρακτήρες που βλέπουμε ακόμα και σήμερα
- Η ερμηνεία ενός ηθοποιού δεν αποτελεί μόνο την απόδοση ενός χαρακτήρα αλλά ταυτόχρονα είναι πιθανό να βοηθήσει σε κοινωνικές σκοπιμότητες
- Κάτι που φαίνεται γνωστό και οικείο μπορεί να είναι ταυτόχρονα ξένο και αποκρουστικό
- Το τελικό ψηφιακό γλυπτό θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ως κάποιος χαρακτήρας σε ένα ψηφιακό παιχνίδι (video game) ή ταινία animation όπου θα του δινόταν η ευκαιρία ανάδειξης του ιστορικού παρελθόντος και ο εσωτερικός του κόσμος. Στιγμές από το παρελθόν όπου δεν έχει τις ουλές, πώς δημιουργούνται και ο τρόπος δημιουργίας νέων από το ίδιο. Στην προκειμένη περίπτωση, θα ήταν ενδιαφέρον να του δοθεί και το υπόλοιπο σώμα καθώς και κίνηση ή ακόμα και χρήση υπερδυνάμεων.

Βιβλιογραφία

- Allen, Jerry C. *Conrad Veidt: From Caligari to Casablanca*. 1987.
- Bergstrom, Janet. «Warning Shadows: German Expressionism and American Film Noir.» 2014.
- The Language of Shadows, Friedrich Wilhelm Murnau and His Films*. Σκηνοθεσία: Luciano Berriatua. 2007.
- Corcoran, Miranda. «“SPIRITS SURROUND US ON EVERY SIDE”: 100 YEARS OF CALIGARI.» *Diabolique Magazine*, 26 August 2020.
- Elsaesser, Thomas. «No End To Nosferatu (1922).» Στο *Weimar Cinema*, του/της Noah Isenberg. 2009.
- Garavito, Andrea. *Sketchfab*. 2021. <https://sketchfab.com/AndreaGaravito>.
- John T. Soister, Henry Nicolella, Steve Joyce. *American Silent Horror, Science Fiction and Fantasy Feature Films, 1913-1929*. 2012.
- Kirby, E.T. *In Total Theatre: A Critical Anthology*. New York, 1969.
- Otto, Elizabeth. «Schaulust: Sexuality and Trauma in Conrad Veidt's Masculine Masquerades.» Στο *The Many Faces of Weimar Cinema, Rediscovering Germany's Filmic Legacy*, του/της Christian Rogowski, 134-152. BOYE6, 2010.
- Rosi, Braidotti. *Νομαδικά υποκείμενα, ενσωματότητα και έμφυλη διαφορά στη σύγχρονη φεμινιστική θεωρία*. Νήσος, 2014.
- Russell, Calum. «How 'The Man Who Laughs' inspired the Joker.» *Far Out Magazine*, 5 January 2023.
- Savage, Liam. *Sketchfab*. 2014. <https://sketchfab.com/liamsavage222>.
- United States Holocaust Memorial Museum. *Gay Men Under The Nazi Regime*. 28 May 2021. <https://encyclopedia.ushmm.org/content/en/article/gay-men-under-the-nazi-regime>.
- Καμπίτογλου, Δούκα. *Ανδρό-γυνες αναγνώσεις, Πέρσυ Σέλλεϋ & Μαίρη Σέλλεϋ*. Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο, 2010.

Βιβλιογραφία Εικόνων

Savage, Liam. *Sketchfab*. 2014. <https://sketchfab.com/liamsavage222>.

Garavito, Andrea. *Sketchfab*. 2021. <https://sketchfab.com/AndreaGaravito>.

Κατάλογος Ταινιών

The Man Who Laughs. Dir. Paul Leni. Perf. Conrad Veidt, Mary Phibin. Universal Pictures, 1928.

Nosferatu. Dir. Friedrich Wilhelm Murnau. Perf. Max Schreck, Alexander Granach. Prana Film, 1922

The Cabinet Of Dr. Caligari. Dir. Robert Wiene. Perf. Conrad Veidt, Werner Krauss. Decla-Film, 1920

Different From The Others. Dir. Richard Oswald. Perf. Conrad Veidt, Leo Connard. Richard-Oswald-Produktion, 1919